

ПАТЕНТЕН ДАНЪК

Раздел VI от Закона за местните данъци и такси (чл. 61з – 61п) и Приложение № 4

Съдържание

1. Кой подлежи на облагане
2. Кога отпада патентният данък
3. Определяне на размера на данъка
4. Дължимост на данъка
5. Данъчни облекчения
6. Данъчна декларация
7. Място на подаване на декларацията
8. Срокове за внасяне на данъка
9. Приложение № 4 — видове патентни дейности и размери

Правно основание: Раздел VI „Патентен данък“ (чл. 61з – 61п) от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), заедно с Приложение № 4 към него.

Сумите в закона все още са в левове. Към датата на тази статия ЗМДТ не е приведен към еврото — прагът по чл. 61з и чл. 61и (100 000 лв.), както и всички размери в Приложение № 4, стоят в левове. Евровите равностойности по-долу **не са част от закона** — изчислени са от нас по фиксирания курс **1 евро = 1,95583 лв.**, закръглени до втория знак, и са показани само като практическо улеснение.

1. Кой подлежи на облагане

Физическо лице, включително едноличен търговец, което извършва дейности, посочени в приложение № 4 (патентни дейности), **а за дейността по т. 2 от приложение № 4 — и юридическо лице**, се облага с годишен патентен данък за доходите от тези дейности, при условие че:

1. оборотът на лицето за предходната година не превишава 100 000 лв. ($\approx 51\,129,19$ €), и
2. лицето не е регистрирано по Закона за данък върху добавената стойност, с изключение на регистрацията при доставки на услуги, за които на регистрацията по ЗДДС подлежи всяко данъчно задължено лице, което получава услуги с място на изпълнение на територията на страната, облагаеми и за които данъкът е изискуем от получателя, както и данъчно задължено лице, установено на територията на страната, което предоставя услуги с място на изпълнение на територията на друга държава членка, за които данъкът се дължи от получателя (ЗДДС, чл. 97а, ал. 1 и 2), и за вътреобщностно придобиване — при задължителна регистрацията за всяко данъчно незадължено юридическо лице и данъчно задължено лице, което извършва вътреобщностно придобиване на стоки, когато общата стойност на облагаемите вътреобщностни придобивания за текущата календарна година надвишава 10 000 евро (ЗДДС, чл. 99, ал. 1 и 2), или при право на доброволна регистрацията за вътреобщностно придобиване, когато не са налице условията за задължителна регистрацията (ЗДДС, чл. 100, ал. 2).

(ЗМДТ, чл. 61з, ал. 1)

Юридическите лица и патентният данък. Общото правило изключва дружествата (ЕООД, ООД, АД) от патентния режим — той е за физически лица и еднолични търговци. Законът обаче прави едно-единствено изключение: за дейността по **т. 2 от Приложение № 4 — „Заведения за хранене и развлечения“** (ресторанти, заведения за бързо обслужване, питейни заведения, кафе-сладкарници, барове, бюфети/каравани/павилиони), патентен данък може да плаща и юридическо лице, ако отговаря на другите условия по-горе (оборот до 100 000 лв. и не е регистрирано по ЗДДС извън изключенията). За всички останали 39 точки от приложението патентният данък остава само за физически лица и еднолични търговци.

За извършваната патентна дейност лицата по ал. 1 не се облагат по реда на Закона за данъците върху доходите на физическите лица, съответно на Закона за корпоративното подоходно облагане в частта за корпоративния данък. Не се облагат по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане и в частта за данъка върху разходите за представителните разходи, свързани с дейността, за социалните разходи, предоставени в натура на наетите лица, и за разходите в натура, свързани със собствени, наети и/или предоставени за ползване активи, предоставени за лично ползване и/или свързани с използване на персонал (ЗКПО, чл. 204, ал. 1, т. 1, 2 и 4), свързани с дейности, за които се плаща патентен данък.

(ЗМДТ, чл. 61з, ал. 2)

Когато в рамките на текущата данъчна година лицето престане да отговаря на условията по ал. 1, то се облага по общия ред за цялата данъчна година. Когато в течение на текущата данъчна година лицето се дерегетира по Закона за данък върху добавената стойност, то се облага по общия ред на Закона за данъците върху доходите на физическите лица, съответно на Закона за корпоративното подоходно облагане за цялата данъчна година.

(ЗМДТ, чл. 61з, ал. 3)

2. Кога отпада патентният данък

Когато в рамките на 12 последователни месеца едно физическо лице е прекратило патентна дейност и/или е образувало ново предприятие, което извършва патентна дейност, и сумарният оборот на двете предприятия е повече от 100 000 лв. ($\approx 51\,129,19\text{ €}$) за 12 последователни месеца, за новообразуваното предприятие не се прилага чл. 61з. В този случай за текущата данъчна година новообразуваното предприятие се облага по общия ред на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

(ЗМДТ, чл. 61и, ал. 1)

Когато в рамките на текущата данъчна година оборотът на лицето превиши 100 000 лв. ($\approx 51\,129,19\text{ €}$) или лицето се регистрира по Закона за данък върху добавената стойност, то се облага по общия ред на Закона за данъците върху доходите на физическите лица, съответно на Закона за корпоративното подоходно облагане, от началото на тримесечието, следващо тримесечието, през което е превишен оборотът, съответно е възникнало основание за регистрация по Закона за данък върху добавената стойност.

(ЗМДТ, чл. 61и, ал. 2)

3. Определяне на размера на данъка

Общинският съвет определя размера на патентния данък в граници съгласно приложение № 4 в зависимост от местонахождението на обекта на територията на съответната община.

(ЗМДТ, чл. 61к, ал. 1)

Общинският съвет може да определи различен размер на патентния данък за една и съща дейност в различни населени места на територията на общината, както и в различни зони на територията на едно населено място. Зониране на населените места в общината за целите на патентния данък се извършва с наредбата на общинския съвет за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги.

(ЗМДТ, чл. 61к, ал. 2)

Общинският съвет определя размера на данъка при съобразяване на следните критерии: местоположение на населеното място/зоната, вид на населеното място с оглед на това дали е с местно или национално значение, брой на населението и големина на населеното място/зоната, стопанско значение на населеното място/зоната, сезонен или постоянен характер на дейността, икономическо състояние на населеното място.

(ЗМДТ, чл. 61к, ал. 3)

Когато патентната дейност не се извършва в обект или не се извършва от постоянно място, за целите на определяне на размера на патентния данък за местонахождение на обекта се смята постоянният адрес на лицето.

(ЗМДТ, чл. 61к, ал. 4)

4. Дължимост на данъка

Патентният данък се дължи за всяка от упражняваните дейности поотделно съгласно приложение № 4.

(ЗМДТ, чл. 61л, ал. 1)

Лицата, които осъществяват патентна дейност в повече от един обект, дължат данък за всеки обект поотделно.

(ЗМДТ, чл. 61л, ал. 2)

Когато патентната дейност започва или се прекратява през течение на годината, с изключение на дейностите, посочени в т. 1 и 2 на приложение № 4, данъкът се определя пропорционално на броя на тримесечията на извършване на дейността, включително тримесечието на започване или прекратяване на дейността.

(ЗМДТ, чл. 61л, ал. 3)

Когато в рамките на една патентна дейност, с изключение на дейностите, посочени в т. 1 и 2 на приложение № 4, през течение на годината се промени обстоятелство, свързано с определянето на данъка, размерът на данъка до края на годината, включително за тримесечието на промяната, се определя на базата на размера на данъка, определен съобразно промените в обстоятелствата.

(ЗМДТ, чл. 61л, ал. 4)

Когато в рамките на една патентна дейност от посочените в т. 1 и 2 на приложение № 4 през течение на годината се промени обстоятелство, което води до определяне на патентния данък в по-висок размер, за данъчната година се дължи по-високият размер на данъка, определен съобразно промените в обстоятелствата.

(ЗМДТ, чл. 61л, ал. 5)

Лицата, които осъществяват в един обект едновременно патентните дейности по т. 3 и 31 от приложение № 4, дължат данък само за дейността по т. 3 от приложение № 4.

(ЗМДТ, чл. 61л, ал. 6)

При прехвърляне на предприятие като съвкупност от права, задължения и фактически отношения чрез сделка, извършена писмено с нотариално удостоверяване на подписите и съдържанието, извършени едновременно (ТЗ, чл. 15, ал. 1), и продължаване на дейността

приобретателят дължи данък от тримесечието, следващо тримесечието на прехвърлянето, а прехвърлителят — включително за тримесечието на прехвърлянето, и за дейностите, посочени в т. 1 и 2 на приложение № 4.

(ЗМДТ, чл. 61л, ал. 7)

Доходите от дейности, които не са посочени в приложение № 4, се облагат по общия ред на Закона за данъците върху доходите на физическите лица, съответно на Закона за корпоративното подоходно облагане.

(ЗМДТ, чл. 61л, ал. 8)

5. Данъчни облекчения

Данъчно задължените лица, които подлежат на облагане с патентен данък, могат да ползват данъчни облекчения в следната поредност:

1. физическите лица, включително едноличните търговци, с 50 и с над 50 на сто намалена работоспособност, определена с влязло в сила решение на компетентен орган, ползват намаление на патентния данък в размер 50 на сто, ако извършват дейността лично и не наемат работници за тази дейност през цялата данъчна година;
2. физическите лица, включително едноличните търговци, които извършват с личен труд през цялата данъчна година два или три вида патентна дейност от посочените в т. 1 – 36 от приложение № 4, заплащат патентния данък само за тази дейност, за която определеният данък е с най-висок размер; за извършване на повече от три дейности облекчението не се прилага;
3. физическите лица, включително едноличните търговци, които са пенсионери и извършват патентна дейност, посочена в т. 5, 6, 8 – 15, 18 – 20, 25, 27 – 29 и 31 на приложение № 4, заплащат 50 на сто от определения патентен данък за съответната дейност, ако извършват дейността лично и не наемат работници през цялата данъчна година;
4. лицата, които използват работно място за обучение на чираци по смисъла на Закона за занаятите и извършват патентна дейност от посочените в т. 10 на приложение № 4, заплащат 50 на сто от определения патентен данък за съответното работно място; намалението се ползва, при условие че към декларацията по чл. 61н е приложено копие от удостоверение за вписване в регистъра на чираците, издадено от съответната регионална занаятчийска камара.

(ЗМДТ, чл. 61м, ал. 1)

Независимо от чл. 61л, ал. 4 данъчното облекчение по ал. 1, т. 1 се ползва за цялата данъчна година, през която настъпва неработоспособността или изтича срокът на валидност на решението.

(ЗМДТ, чл. 61м, ал. 2)

6. Данъчна декларация

Лицата, които подлежат на облагане с патентен данък, подават данъчна декларация по образец, в която декларираат до 31 януари на текущата година обстоятелствата, свързани с определянето на данъка. В случаите на започване на дейността след тази дата данъчната декларация се подава непосредствено преди започването на дейността.

(ЗМДТ, чл. 61н, ал. 1)

Отстъпка 5%. Лицата, които до 31 януари на текущата година са подали данъчната декларация и в същия срок са заплатили пълния размер на патентния данък, определен съгласно декларираните обстоятелства, ползват отстъпка 5 на сто. (ЗМДТ, чл. 61н, ал. 2)

Лицата подават декларация за всички промени в обстоятелствата, свързани с определянето на данъка, в 7-дневен срок от настъпването на съответното обстоятелство. При прехвърляне на предприятие по чл. 15 от Търговския закон декларация се подава и от прехвърлителя, и от приобретателя в 7-дневен срок от датата на прехвърлянето.

(ЗМДТ, чл. 61н, ал. 3)

Лицата подават данъчна декларация по ал. 1 и за възникването на обстоятелствата по чл. 61и, ал. 1 и 2 през съответния период. Данъчната декларация се подава в срок до края на месеца, следващ месеца, през който са възникнали обстоятелствата по чл. 61и, ал. 1 и 2.

(ЗМДТ, чл. 61н, ал. 4)

7. Място на подаване на декларацията

Данъчните декларации по чл. 61н се подават в общината, на територията на която се намира обектът, в който се извършва патентна дейност, а когато патентната дейност не се извършва в обект или не се извършва от постоянно място — в общината, където е постоянният адрес на физическото лице, включително на едноличния търговец.

(ЗМДТ, чл. 61о, ал. 1)

Когато данъчната декларация на чуждестранно физическо лице се подава чрез пълномощник с постоянен адрес в страната, подаването ѝ се извършва в общината, където е постоянният адрес на пълномощника.

(ЗМДТ, чл. 61о, ал. 2)

Извън случаите по ал. 1 и 2 данъчната декларация се подава в Столичната община.

(ЗМДТ, чл. 61о, ал. 3)

Приема се, че дейността не се извършва от постоянно място, когато промяната през годината на местонахождението на обекта, от който се извършва дейността, води до промяна в размера на данъка.

(ЗМДТ, чл. 61о, ал. 4)

8. Срокове за внасяне на данъка

Патентният данък се внася на четири равни вноски, както следва:

- за първото тримесечие — до 31 януари;
- за второто тримесечие — до 30 април;
- за третото тримесечие — до 31 юли;
- за четвъртото тримесечие — до 31 октомври.

(ЗМДТ, чл. 61п, ал. 1)

Когато възникне задължение за внасяне на патентния данък през годината, дължимата част от данъка за текущото тримесечие се внася в 7-дневен срок от датата на подаване на декларацията по чл. 61н, а когато декларация не е подадена — в 7-дневен срок от изтичане на срока за подаването ѝ.

(ЗМДТ, чл. 61п, ал. 2)

Патентният данък се внася в приход на общината, на територията на която се намира обектът, в който се извършва патентната дейност, а когато патентната дейност не се извършва в обект или не се извършва от постоянно място — в приход на общината, където е постоянният адрес на физическото лице, включително на едноличния търговец. В случаите по чл. 61о, ал. 2 и 3 данъкът се внася в приход на общината по постоянния адрес на пълномощника, съответно в Столичната община.

(ЗМДТ, чл. 61п, ал. 3)

9. Приложение № 4 — видове патентни дейности и годишни размери на данъка

Размерите тук са диапазони. Точната сума в рамките на всеки диапазон се определя от общинския съвет по местонахождение на обекта (ЗМДТ, чл. 61к). Стойностите в левове са буквалният текст на Приложение № 4; евроите стойности до тях са наше изчисление по курс 1 € = 1,95583 лв. и не са част от закона.

№	Дейност	Левове	Евро (≈)
1	Места за настаняване с не повече от 20 стаи, категоризирани една или две звезди или регистрирани по Закона за туризма — за стая	от 25 до 250 лв.	12,78 € – 127,82 €
2	Заведения за хранене и развлечения — за място за консумация или за обект (единствената дейност, при която патентен данък може да плаща и юридическо лице): а) ресторанти, 1-2 звезди ресторанти, 3 звезди б) заведения за бързо обслужване, 1-2 звезди заведения за бързо обслужване, 3 звезди в) питейни заведения (без буква „е“), 1-2 звезди питейни заведения, 3 звезди г) кафе-сладкарници, 1-2 звезди кафе-сладкарници, 3 звезди д) барове — дневни, 2 звезди барове — дневни, 3 звезди барове — нощни, 2 звезди барове — нощни, 3 звезди е) бюфети, каравани и павилиони — за обект	от 1 до 35 лв. от 6 до 60 лв. от 1 до 20 лв. от 3 до 35 лв. от 1 до 20 лв. от 2 до 35 лв. от 1 до 20 лв. от 3 до 50 лв. от 3 до 50 лв. от 10 до 84 лв. от 5 до 63 лв. от 20 до 98 лв. от 75 до 500 лв.	0,51-17,90 € 3,07-30,68 € 0,51-10,23 € 1,53-17,90 € 0,51-10,23 € 1,02-17,90 € 0,51-10,23 € 1,53-25,56 € 1,53-25,56 € 5,11-42,95 € 2,56-32,21 € 10,23-50,11 € 38,35-255,65 €
3	Търговия на дребно до 100 кв.м нетна търговска площ — за 1 кв.м	от 2 до 20 лв.	1,02 € – 10,23 €
4	Платени паркинги — за място за паркиране	от 5 до 200 лв.	2,56 € – 102,26 €
5	Дърводелски услуги	от 50 до 780 лв.	25,56 € – 398,81 €
6	Шивашки, кожарски, кожухарски и плетачни услуги	от 40 до 840 лв.	20,45 € – 429,49 €
7	Търговия, изработка и услуги за изделия от благородни метали	от 500 до 2500 лв.	255,65 € – 1278,23 €
8	Обущарски и шапкаарски услуги	от 40 до 120 лв.	20,45 € – 61,36 €
9	Металообработващи услуги	от 100 до 910 лв.	51,13 € – 465,28 €
10	Бръснарски и фризьорски услуги, ветеринарно-фризьорски услуги — за работно място	от 60 до 840 лв.	30,68 € – 429,49 €
11	Машинописни и/или копирни услуги — на брой устройство	от 180 до 594 лв.	92,03 € – 303,71 €
12	Козметични услуги, поставяне на татуировки — за работно място	от 130 до 900 лв.	66,47 € – 460,16 €
13	Маникюр, педикюр — за работно място	от 60 до 420 лв.	30,68 € – 214,74 €

№	Дейност	Левове	Евро (≈)
14	Часовникарски услуги	от 60 до 390 лв.	30,68 € - 199,40 €
15	Тапицерски услуги	от 180 до 520 лв.	92,03 € - 265,87 €
16	Автомивки; ремонт, регулиране и балансиране на гуми	от 190 до 1200 лв.	97,15 € - 613,55 €
17	Авторемонтни, автотенекеджийски, автобояджийски и други услуги по техническото обслужване и ремонта на моторни превозни средства	от 280 до 1900 лв.	143,16 € - 971,45 €
18	Ремонт на електро- и водопроводни инсталации	от 100 до 560 лв.	51,13 € - 286,32 €
19	Стъкларски услуги	от 100 до 700 лв.	51,13 € - 357,90 €
20	Поддържане и ремонт на битова техника, уреди, аудио-визуални уреди, климатици, ремонт на музикални инструменти	от 47 до 980 лв.	24,03 € - 501,07 €
22	Компаньонки и компаньони	от 3000 до 6440 лв.	1533,88 € - 3292,72 €
23	Масажистки и масажисти	от 500 до 1680 лв.	255,65 € - 858,97 €
24	Гадатели, екстрасенси и биоенерготерапевти	от 2000 до 5600 лв.	1022,58 € - 2863,23 €
25	Фотографски услуги	от 200 до 1040 лв.	102,26 € - 531,74 €
26	Посреднически услуги при покупко-продажба, замяна и отдаване под наем на недвижими имоти	от 100 до 3500 лв.	51,13 € - 1789,52 €
27	Санитарни възли, наети под аренда	от 150 до 420 лв.	76,69 € - 214,74 €
28	Ключарски услуги, ремонт на брави, поправка на чанти, книговезки услуги, ремонт на шевни машини	от 50 до 198 лв.	25,56 € - 101,24 €
29	Ремонт на чадъри, ремонт и зареждане на запалки, ремонт на велосипеди, коминочистачни услуги	от 50 до 98 лв.	25,56 € - 50,11 €
30	Заложни къщи	от 3000 до 28 000 лв.	1533,88 € - 14 318,17 €
31	Продажба на вестници, списания, българска и преводна литература	от 30 до 260 лв.	15,34 € - 132,96 €
32	Ремонт на компютри, компютърна и друга електронна офис техника (копирни апарати, факс апарати, принтери и други)	от 300 до 1300 лв.	153,39 € - 664,68 €

№	Дейност	Левове	Евро (≈)
33	Игри с развлекателен или спортен характер — за брой съоръжения: а) развлекателни игрални автомати и други игри, функциониращи с монета или жетон б) минифутбол, тенис на маса, хвърляне на стрели, пейнтбол и спийдбол, минибаскетбол, бридж, табла в) зали за боулинг и кегелбан — за игрален коридор, и билиард — за маса	от 100 до 198 лв. от 8 до 26 лв. от 40 до 140 лв.	51,13-101,24 € 4,09-13,29 € 20,45-71,58 €
34	Фитнес центрове и спортни зали	от 1,50 до 4 лв. за 1 кв.м и от 300 до 840 лв. за уред	0,77-2,05 € /кв.м; 153,39-429,49 € / уред
35	Химическо чистене, пране и гладене — на брой съоръжения	от 133 до 440 лв.	68,00 € - 224,97 €
36	Мелничарски услуги: а) мелници за брашно — на линеен сантиметър от млевната линия б) мелници за фураж стационарни	от 18 до 36 лв. от 600 до 1200 лв.	9,20-18,41 € 306,78-613,55 €
37	Услуги с атрактивен характер — на брой: а) корабчета б) лодки в) яхти г) джетове д) влакчета (на място) е) файтони (на място) ж) водни ски, планери, сърфове, колела, водни увеселения з) зимни ски/екипировка, кънки, сноубордове, шейни и) въртележки, виенски колела, блъскащи се колички, велосипеди, рикши (на място) к) детски колички и моторчета л) стрелбища	750-1500 лв. 450-900 лв. 900-1800 лв. 900-1800 лв. 30-60 лв. 75-150 лв. 150-300 лв. 150-300 лв. 150-300 лв. 150-300 лв. 150-300 лв. 300-600 лв.	383,47-766,94 € 230,08-460,16 € 460,16-920,33 € 460,16-920,33 € 15,34-30,68 € 38,35-76,69 € 76,69-153,39 € 76,69-153,39 € 76,69-153,39 € 76,69-153,39 € 76,69-153,39 € 153,39-306,78 €
38	Обучение на водачи на моторни превозни средства — за брой МПС: а) мотопеди, мотоциклети б) други МПС	от 200 до 475 лв. от 400 до 950 лв.	102,26-242,86 € 204,52-485,73 €
39	Услуги „Пътна помощ“ на пътни превозни средства — за брой МПС	от 2000 до 4000 лв.	1022,58 € - 2045,17 €
40	Услуги със земеделска и горска техника — за брой техника: а) комбайн б) трактори, тракторни ремаркета, самоходни шасита и други самоходни и самодвижещи се машини в) прикачни, навесни и стационарни машини	330-660 лв. 110-220 лв. 11-22 лв.	168,73-337,45 € 56,24-112,48 € 5,62-11,25 €

Точка 21 е отменена (ДВ, бр. 98 от 2018 г.) и затова липсва в номерацията.

Източници: Закон за местните данъци и такси, Раздел VI и Приложение № 4 · Закон за данък върху добавената стойност, чл. 97а, 99, 100 · Закон за корпоративното подоходно облагане, чл. 204 · Търговски закон, чл. 15

Счетоводни услуги ВЪЗМОЖНОСТ-И · vazmojnosti.com · office@vazmojnosti.com

Материалът има информационен характер и не замества консултация по конкретен случай.